

Учитесь, гитайте, І гужоту наурайтесь, І свого не цурайтесь. / П. Шевченко /

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 37-38 (765-766)
Жовтень
2015 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

Шановні колеги, дорогі освітяни! Від щирого серця вітаю вас з професійним святом – Днем Учителя!

Праця вихователя, вчителя, викладача, майстра професійно-технічного закладу дуже важлива для суспільства. Саме педагог формує світоглядні та моральні принципи молодого покоління, почуття відповідальності перед своєю країною, любові до свого народу, пошани до його історії та рідної мови.

Сьогодні, в час побудови нового демократичного суспільства, ми, як ніхто розуміємо, що реформа системи освіти має стати фундаментом якісних змін на шляху до успішної та конкурентоспроможної європейської держави. Ключова роль у реформуванні освіти належить вчителю, котрий постійно прагне професійного вдосконалення, опановує новітні технології, застосовує передові методики, щоб якомога ефективніше передати сучасні знання учням.

Щиро вдячний Вам за самовіддану працю, за пошук і винахідливість, за мудрість і терпіння, за тепло, яке ви щодня даруєте нашим дітям.

У цей святковий день бажаю Вам творчої енергії, розуміння учнів, батьків і колег, оптимізму у щоденній праці, миру в Україні та злагоди в родині!

З повагою
Міністр освіти і науки України **Сергій КВІТ**

Шановні освітяни! Від щирого серця вітаю вас із професійним святом – Днем Учителя!

Учитель – професія унікальна. Педагог своїм серцем, розумом формує людину, суспільство, зрештою – світ.

Подвижницька праця освітян збагачує інтелектуальний потенціал України, виводить у велике життя нові покоління її громадян, плекаючи в їхніх душах паростки добра і надії, сердечності й життєвого оптимізму.

Бажаю вам невичерпних творчих сил, натхнення, щастя, довгої людської пам'яті, стриманості та великого терпіння, адже виховання та навчання ніколи не було легкою справою.

Нехай вам усміхається доля, на довгих стежинах життя супроводжують віра й насага, надія та людська шана.

З повагою
Голова Дніпропетровської
облдержадміністрації **Валентин РЕЗНІЧЕНКО**

Шановні колеги – вчителі, вихователі, викладачі! Прийміть найкращі вітання з нагоди професійного свята – Дня працівників освіти.

Ви присвятили себе найблагороднішій справі, найкращій у світі професії.

Ви виховуєте у школярів і студентів – юних громадян нашої держави – критичне мислення, креативність, «європейський вимір» та активну життєву позицію – риси, що сприяють розвитку особистості.

Нехай ваші талант, натхнення, незламний оптимізм і творча енергія будуть прикладом служіння рідній землі; примножують її славу, наповнюють криницю її добробуту процвітанням і благополуччям.

Хай завжди щедрою на сходи буде освітянська нива, а в усіх ваших добрих справах супутниками – успіх та удача!

З повагою
Директор департаменту освіти і науки
облдержадміністрації
Олексій ПОЛТОРАЦЬКИЙ

Педагоги Дніпропетровщини отримали державні нагороди

Напередодні Дня вчителя 35 педагогів із різних куточків Дніпропетровщини отримали державні відзнаки: Подяки Міністерства освіти і науки України, нагрудні знаки «Василь Сухомлинський», «Відмінник освіти».

Почесні нагороди вручив заступник голови ОДА **Олег Кужман**, який зазначив: «Ви – фахівці, якими пишається вся Дніпропетровщина. Успіх випускників навчальних закладів області – багато в чому ваша заслуга – мудрих, професійних педагогів.

Вітаю вас зі святом! Успіхів, здоров'я та натхнення.

Нові лауреати обласної педагогічної премії

Напередодні Дня вчителя 24 педагоги, які працюють у садочках, школах, училищах області, отримали грошову премію – близько 6 тисяч гривень – і вітання від очільника області **Валентина Резніченка**.

Щорічні обласні премії надають за високі досягнення у педагогічній діяльності: перемогу у фахових конкурсах, за призові місця учнів на Всеукраїнських і міжнародних першостях, результати ЗНО.

75-річчя професійно-технічної освіти

На Дніпропетровщині урочистості з нагоди ювілею відвідали понад 100 ветеранів і 43 директори професійно-технічних навчальних закладів регіону. Майстрів педагогіки від імені голови Дніпропетровської облдержадміністрації привітав директор департаменту освіти і науки **Олексій Полторацький**, який вручив ветеранам професійно-технічної освіти, директорам і викладачам ПТНЗ відзнаки за розвиток галузі.

За матеріалами департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації

Вітаємо найкращого ректора із заслуженою перемогою!

9 жовтня 2015 року згідно із законом України «Про вищу освіту» в комунальному вищому навчальному закладі «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» відбулися вибори ректора інституту.

У виборах взяли участь 95,2 % виборців – представників трудового колективу навчального закладу. Переважна кількість виборців – 97,4 % віддали свої голоси за кандидата **Романенка Михайла Ілліча**, виконуючого обов'язки ректора КВНЗ «ДОППО».

2 жовтня в Обласному будинку художньої творчості Миколаєва оголосили переможців фінального етапу третього (підсумкового) туру XX Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» у чотирьох номінаціях.

Диплом лауреата за III місце в номінації «Образотворче мистецтво» здобув **Анатолій Володимирович Лабунський**, учитель СЗШ № 120 Кривого Рогу.

Подолавши відбірковий тур серед призерів обласних етапів (перегляд сайту, майстер-клас учителя і написання контрольної роботи з питань педагогіки, психології та знань нормативної бази викладання предмета), – **А.В. Лабунський** став одним із дванадцяти вчителів-учасників фінального етапу змагань.

Посівши призове місце, **Анатолій Лабунський** підтвердив свій професійний рівень і високу фахову майстерність мистецької освіти на Дніпропетровщині.

Тамара БЕЗПАЛОВА, методист навчально-методичного відділу виховних технологій ДОППО

УЧИТЕЛЬ РОКУ – 2015

Моє педагогічне кредо: «Посередній учитель викладає. Гарний учитель пояснює. Видатний учитель показує. Великий учитель надихає». (Вільям Артур Ворд, американський письменник).

Наше тисячоліття потребує від суспільства вміння швидко реагувати на зміни, оперувати великими об'ємами інформації. Щоб встигнути за новинками в наш час, коли стрімко змінюються техніка і технології, – треба постійно вчитися. Ті завдання, що по-стали перед кожним вчителем, потребують нових підходів, нових поглядів, нової філософії навчання і, безумовно, – невпинного професійного зростання. Хоч працювати доводиться у важкі часи, що переживає наша держава, в мене ні на мить не зникає бажання вдосконалюватися, кваліфікуватися, бути цікавим для інших людей, дарувати свої знання, вміння, створювати умови для емоційно-естетичного розвитку дітей. Перед собою ставлю завдання: не лише навчити учнів малювати, але й зробити їх гідними тих духовних цінностей, що заповіли нам талановиті пращури.

З 2011 року працюю вчителем образотворчого мистецтва криворізької загальноосвітньої школи № 120. Велике бажання створювати прекрасне допомогло мені організувати у межах позакласної роботи творчу майстерню художнього-естетичного напрямку «Арт-лабораторія», що стала основою для творчих пошуків у векторі арт-педагогіки та моєму становленню як художника. Досліджуючи українське народне мистецтво – з його соковитим колоритом, я намагаюся синтезувати його традиції з авангардною мовою сучасного мистецтва. Саме через народне мистецтво намагаюся донести до учнів ті сакральні знання нашого народу, що приховані у його глибинах. Результати своїх експериментів і перфомансів

ми багаторазово демонстрували на виставках і святах.

Бажання зростати як учитель-художник, захоплення світовими педагогічними досягненнями, спонукають мене до постійної наполегливої праці над собою. Я відчував, що мені потрібно якомога швидше опанувати велику кількість педагогічних прийомів і методів, що допоможе впевненіше втілити свій педагогічний проект: «**Виховання гармонійної особистості громадянина України засобами українського та світового мистецтва**».

Коли у 2014 році керівництво навчального закладу запропонувало мені взяти участь у Всеукраїнському конкурсі «Учитель року – 2015», я зрозумів – це особистий виклик, шанс для збагачення власного педагогічного досвіду.

Минули районний, міський, обласний етапи конкурсу, і в напруженій боротьбі я здобув право представляти Дніпропетровську область на всеукраїнському рівні.

Відповідальність, від якої аж часом забиває подих, потребувала від мене максимальної концентрації та щоденної праці. Готуючись до підсумкового етапу змагань, я цілеспрямовано структурував свої знання та практичні навички, шукав нові для мене ідеї на семінарах і тренінгах з арт-терапії та медіа-освіти і постійно зростав. Я був готовий до перемоги! І ця впевненість надихала мене.

Підсумковий етап XX ювілейного Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2015» у номінації «Образотвор-

че мистецтво» відбувся у Миколаєві 28 вересня – 2 жовтня. Випробування мали три етапи: урок, самоаналіз уроку і створення освітнього проекту.

Хочеться відзначити високий рівень організації конкурсу: умови, в яких мешкали конкурсант; екскурсії, харчування, перевезення на комфортабельному автобусі.

Дуже яскраво запам'ятався обласний колегіум, де я, за жеребкуванням, проводив урок. Керівництво колегіуму допомогло створити плідну атмосферу для роботи. Я відчував підтримку своїх батьків, колег, – як у Кривому Розі, так і Дніпропетровську. Спокій панував у моїй душі. На відкритому уроці я творив. Незважаючи на те, що у 5-му класі було 36 учнів, атмосфера сприяла ефективній співпраці. Урок перетворився на яскраве дійство. Ми всі отримали задоволення – і журі високо оцінило це конкурсне випробування.

Самоаналіз уроку ми проводили за 3 години після уроку, маючи достатньо часу для ґрунтовної підготовки. Гострі запитання членів журі часом ставили мене у скрутний стан, але я достатньо аргументовано доводив свою позицію. Зауваження членів журі були влучними і вказали мені на деякі прорахунки.

Останній етап – створення освітнього проекту. Сама доля допомогла мені отримати білет «Вплив традиційного вбрання на сучасний дизайн одягу». Ця тема мені дуже близька, і частково я вже працював над окремими завданнями, що були в основі розробленого мною проекту.

Цей довготерміновий проект на 4 місяці об'єднав 3 творчі групи у різних навчальних закладах Кривого Рогу. Вони паралельно працювали над різними завданнями: створення одягу з елементами петриківського розпису і створення сорочок у техніці вибілки. Кульмінацією спільної роботи є звітна виставка у галереї мистецтв нашого міста.

Журі високо оцінило творче завдання. За загальним підсумком балів я здобув III місце.

Цей рік став для мене роком зростання. Участь у конкурсі допомогла отримати знання та створити ідеї, розширити коло знайомств і знайти нових друзів.

Анатолій ЛАБУНСЬКИЙ,
лауреат
Всеукраїнського конкурсу
«Учитель року – 2015»,
вчитель СЗШ № 120,
Кривий Ріг

НА ВАРТІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

(сценарій до Дня захисника України)

/На сцені святкової зали встановлено Державний прапор і Державний герб України. Поряд – стіл, прикрашений вишитим рушником і квітами, посередині – велика свічка у свічнику. На стінах зали – портрети українських гетьманів, світлини захисників України – воїнів АТО. Ведучі і учасники заходу – в українському національному вбранні/.

Мета: виховання патріотизму, активної громадянської позиції учнівської молоді, шанобливого ставлення до українських воїнів-захисників України.

І ведучий. 14 жовтня – свято Покрови Пресвятої Богородиці. Його здавна шанували наші предки, особливо козаки, вояки Української повстанської армії – всі, хто захищав Україну і просив допомоги у Небесних Сил. Тому не випадково саме цього дня ми відзначаємо і велике релігійне свято, і День українського козацтва, вшановуємо вояків УПА, а цього року вперше на державному рівні відзначаємо День захисника України.

ІІ ведучий. Цей нерозривний зв'язок правонаступництва славних лицарів українського народу утверджується і в сьогоднішні, коли ми піднесли духом, щоб зберегти цілісність і незалежність нашої Батьківщини, яку виборювали протягом віків її кращі сини, а серед них – наші сучасники, воїни Збройних сил України, яких ми запросили на свято і яких у народі називають Воїнами Світла, Ангелами-Охоронцями нашої матері-землі.

/Учитель представляє запрошених: воїнів АТО, їхніх рідних, волонтерів, і звертається до присутніх школярів, які дружно скандують задалегідь вивчені слова/.

Учитель. Привітаймо всі разом наших славних воїнів-захисників України!

І учень. Нумо! Гей! Скандуємо дружно!
Слава війську! Слава дружбі! **(Всі разом).**
Нумо! Гей! За Україну!

Ми на варті щохвилини! **(Всі разом).**
Нумо! Гей! На повні груди!

Нехай військо сильним буде! **(Всі разом).**

ІІ учень. Ми – українці. Нація Тараса.

Ми Сагайдачні і Кармелюки.

Коли прийшли ми – невідомо часу.

Ми древні, як земля і як віки.

Ми живемо. І нас не подолати,

не покривити наші язики,

бо є Шевченко майже в кожній хаті,

є Сагайдачні і Кармелюки.

І ведучий. Ще в давні княжі часи наші предки називали військо «дружиною» – від слова «друг», отже вояк – це той, на кого можна покластися, хто не зрадить і пліч-о-пліч з тобою боронитиме рідну землю.

ІІ ведучий. Із сивої глибини віків виривають перед нами мужні риси славних князів-русиців: Олега і Святослава, Володимира і Ярослава, Володимира Мономаха і Данила Галицького, які заповідали жити в мирі і злагоді, любити і оберігати рідну землю – Київську Русь.

/Учень в одязі воїна давньоруської доби декламує вірш/.

ІІІ учень.

Голос Бояна і сон золотий Святослава
Рвуться нестримно до нас через товщу віків:
«Будьмо єдині! Й відродиться наша держава,
Станьмо братами,

бо час для братання наспів».

Все принесімо на вівтар Русі-України:

Розуму силу і вірного серця вогонь,

Працю невтомну – й воскресне велика Руїна,

Злине жар-птицею з наших сердець і долонь.

ІІІ ведучий. Історично сплелися назви Русь-Україна, русичі-роксолани-українці, яких добре знали в Європі. Сучасники захоплювалися мужністю, патріотизмом і воїнською звитягою козаків, які самовіддано боролися «тихі води і ясні зорі» своєї Батьківщини, оспівали в думах і піснях козацьку вольницю, воїнське братерство.

ІV ведучий. У середині XVIII століття аташе французького посольства писав про козаків, що вони «волили невигоди важких походів, аніж спокійне життя рабів. З їхньої історії довідує-

мось, як то батьки переказували своїм синам горде почуття незалежності як найдорожчу спадщину, причому клич «Смерть або воля!» був їхнім єдиним заповітом, що переходив від батька до сина разом з прадідівською зброєю».

І учень. Козаки боронили кордон,

Не давали душити Вкраїну;

Піднімали свій голос мужі,

Закликали: не гніте коліна!

Довго-довго чекали, коли

Пути рабства порвуться навіки,

І збирались в незламні полки,

Окрім тих, хто духовні каліки.

/Два школярі в козацькому вбранні імітують поєдинок на шаблях. У цей час два учні у вишиванках декламують вірш/.

ІІІ учень. Козаки ми, козаки ми, козаки,

Шаблі наші – всеправдешні вояки.

Впізнавали їх і лях, і бусурман,

Нашій суті не властивий, ні, обман.

ІV учень. Козаки ми, козаки ми, козаки,

Нашу вроду не потьмарили віки.

Наша вдача – посіваниця в ярах –

Вражу силу обертала миттю в прах...
ІІІ учень. Козаки ми, козаки ми, козаки,

Наш прапоринь з-за Дніпра та ще й ріки...
Наше лицарство відоме у світах,

Наша врода – на калині срібен птах.

ІV учень. Ми народу незникомо-горда віть,

Козаками нарекли і ви – зовіть.

Наша сутність не на мить, а – на віки:

Козаки ми, козаки ми, козаки.

І ведучий. З давніх-давен наша багата прабатьківська земля приваблювала чужинців, які і силою, і лукавством, і підступом прагнули заволодіти Україною, уярмити наш волелюбний народ, посіяти між нас ворожечу, спотворити історію, принизити і знищити материнську мову, самобутню культуру і традиції.

ІІ ведучий. Але живуча душа народу відроджувалася із покоління в покоління. Ми пам'ятаємо і шануємо всіх воїнів-захисників України: січових стрільців, юних героїв Крут, повстанців Холодного Яру, бійців, які захищали Батьківщину від нацистської навали, вояків Української повстанської армії, які, наслідуючи козацькі традиції, у День Покрови Пресвятої Богородиці створили УПА, що боронила рідну землю від ворогів.

ІІІ ведучий. Даючи присягу, воїни клялися «боротися за повне визволення усіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу». У пам'яті багатьох поколінь збереглися слова відомих патріотичних пісень, які народжувалися під час нетривалого відпочинку між боями.

/Звучить запис однієї із пісень вояків УПА: «Ой у лісі на полянці», «Ой під львівським замком», «Марш УПА», «Хлопці з лісу»/.

ІV ведучий. У криваві роки Другої світової війни наші діди і прадіди мужньо захищали рідну землю, яка стогнала під ворожою нацистською ордою. Мільйони співвітчизників полягли на фронтах страшиливої війни. Імена одних увічнені славою, інші – відійшли у вічність безіменними героями...
Учениця. Хрести дубові туляться в берізках,
Квітує поле в пахошах медове.
Прославши скатерті при обелісках,
Своїх солдатів поминають вдови:
«А мій пропав десь безвісти, не знаю,
Чи хоч над ним горбочок нагорнули?
Як я ж тепер чужих тут поминаю,
Щоб і мого десь люди пом'янули».

І ведучий. Після найкривавішої Другої світової війни, яка охопила майже всю планету, наш народ довго заліковував рани та радів кожному сонячному і мирному дню. Кілька десятиліть людство шукає шляхи примирення і взаєморозуміння, але, на жаль, бажання верховодити у світі не полишає імперії, які розпадаються довго і болісно.

ІІ ведучий. Ми, українці, не чекали підступного удару в спину від сусідньої Росії, яка, після відмови України від ядерної зброї, на весь світ проголосила себе гарантом нашої безпеки і недоторканості кордонів. Народ, що називав

себе братнім, із зброєю в руках опинився на нашій святій землі, окупував Крим, вчинив руїну на Донбасі. Першими на захист нашої Батьківщини постали воїни-добровольці.

ІІІ ведучий. Підтримані нашим народом, Збройні сили України швидко зміцніли. Увесь світ вражений мужністю, патріотизмом, самовідданістю українських бійців, волонтерів, громадян України, які захищають дану нам Богом землю. Сьогодні нашим героям є що сказати юному поколінню, народженому у молодій незалежній державі, котра чверть століття тому вирвалася з обіймів імперії та прямує шляхом свободи і процвітання.

Учитель. Запрошуємо до слова наших дорогих гостей!

/Виступають бійці АТО і волонтери/.

ІV ведучий. Доленосний і відповідальний час народжує велику творчість. Протягом останніх двох років в Україні з'явилося близько трьохсот п'ятдесяти тисяч віршів і пісень про трагічні та героїчні події, що відбуваються на нашій рідній землі. А кадри численних документальних фільмів закарбували в історії образи самовідданих патріотів, які на фронтах і в тилу виборюють нам право жити у самодостатній європейській державі.

/На мультимедійному екрані демонструються кадри одного із документально-публіцистичних фільмів про події в АТО («На передовій. Військові начерки», «Добровольці Божої чоти», «На лінії вогню»), водночас лунає одна із пісень: «Патріоти врятують Україну», «Прошу в Неба». «Ніхто, крім нас», «Подяка бійцям АТО».

Учениця в українському національному костюмі, з квітами в руках декламує вірш, після чого школярі вручають гостям квіти і обереги/.

Учениця. Повертайся, будь ласка, живим.

Я прошу не багато й не мало.

Кожен вечір молось всім святим,

Щоб нещастя тебе не спіткало.

Щоби янгол закрив од біди,

Над тобою розправивши крила,

І щоб куля лихої орди

Не побачила, не зачепила.

Ясним ранком та днем дощовим

Шепочу я у синєє небо:

Повертайся, будь ласка, живим.

Батьківщина чекає на тебе.

І ведучий. Тисячі наших воїнів і мирних мешканців принесли криваву жертву, виборюючи незалежність і цілісність України. Вони долучилися на небесах до тих героїв, які протягом віків виборювали собі право вільно жити і трудитись на рідній землі.

Учитель. Зараз ми запалимо свічку пам'яті, щоб вшанувати всіх полеглих хвилиною мовчання.

/Учитель запалює велику свічку, яка стоїть на столі. Після хвилини мовчання лунає пісня Святослава Вакарчука «Не твоя війна», яку супроводжують кадри про зустріч українських воїнів, що повернулися з фронту/.

Учень. Нам, незборимим, жити у віках,

Ми сильні духом, в прагненнях єдині.

У кожного з нас квітне на вустах:

Всі разом: Героям слава! Слава Україні!

Учень. Де єдність, віра, праведна любов, –

Народ незламний і міцна держава.

Ми разом промовляєм знов і знов:

Всі разом: Вкраїні слава і героям слава!

Учитель: Особливими духовними символами стали для нас Державний Герб і Прапор України. Не лише на вустах, а й у серцях відлунує кожне слово нашого Державного Гімну як символу багатовікової боротьби українського народу за свою незалежність. Сьогодні маємо за честь виконати Державний Гімн України разом із нашими воїнами-визволителями.

/Лунає аудіозапис Гімну, до його виконання долучаються всі присутні/.

Підготувала Жанна КРИЖАНОВСЬКА, завідувач лабораторії українознавства і народознавства ДОППО

• До Дня захисника України

У Дніпропетровському історичному музеї відкрилася виставка «Україна понад усе»

Серцем виставки стали артефакти, зібрані на Майдані Незалежності під час Революції

Гідності та бойових дій в зоні АТО. Документи, прапори, військову форму, спорядження, патрони і зброю – понад 150 предметів і документів – передано музею на постійне зберігання.

Фільм про бійців АТО «Рейд»

14 жовтня кінотеатри і будинки культури Дніпропетровщини безкоштовно покажуть український

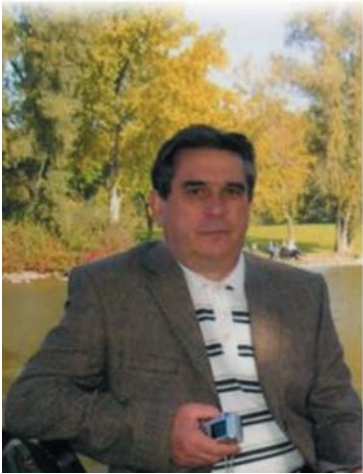
фільм про бійців АТО «Рейд». Так область вшанує пам'ять воїнів у День захисника України.

У Дніпропетровську патріотичне кіно можна переглянути на екрані кінотеатру «Правда-кіно». Безкоштовний сеанс відбудеться 14-го жовтня о 14:00.

«Рейд» – це документальний фільм про подвиг героїв-десантників, які в серпні-вересні 2014 р., прийнявши на себе потужний удар терористів, врятували Маріуполь і зупинили наступ ворога на Харків. Фільм, створений за підтримки Міноборони України та Генштабу ЗСУ, розкриває такі подробиці операції українських військ, які досі не розголошувалися. Відеоматеріали, зняті військовими на місці подій, інтерв'ю з героями та експертами, реконструкції боїв – все це в кінохроніці «Рейд».

«У ніч із 24 на 25 серпня 4000 вояків регулярної російської армії вторглися на нашу територію без оголошення війни. Сталася Іловайська трагедія. Як сталося, що наступ росіян захлинувся, і вони були змушені вже 5 вересня сісти за стіл переговорів?», – таке питання ставлять у трейлері. Відповідь – дивіться у фільмі «Рейд».

За інформацією прес-сектора департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації

Відзначаємо 75-річчя створення системи ПТО

У жовтні 2015 державній системі професійно-технічної освіти виповнилося 75 років.

Це свято і для працівників галузі, і для мільйонів її випускників, адже саме з порогу професійно-технічного навчального закладу розпочинає свій трудовий шлях, отримує путівку в життя велика частина молоді України.

Перше училище в нашому краї було засновано 1815 року в селі Кам'яниці, яке розкинулося над Дніпром (нині – Лоцманська-Кам'янка – сучасний район на сході Жовтневого району Дніпропетровська). Тут готували лоцманів, які мали проводити річкові судна через небезпечні дніпровські пороги.

Одним із перших сільськогосподарських училищ було Гнідінське, засноване 1883 року в с. Олександрівка Павлоградського повіту, що готувало ковалів і столярів. (Нині – Орден «Знак Пошани» вище професійне училище № 75). Його заснував Дмитро Титович Гнідін, який поділяв погляди прогресивної інтелігенції на ремісничу навчання молоді. Найбільше годин виділялося для роботи в майстернях. Вимоги до вступників передбачали вміння читати і рахувати.

Розпочате у 70-х роках XIX століття будівництво залізниць сприяло розвитку видобувної та обробної промисловості, що перетворило Катеринославщину на складову першої вугільно-металургійної бази в Україні. Розвиток промисловості супроводжувався зростанням чисельності працюючого населення і потреби у робітничих професіях гірничодобувного та металургійного напрямів.

Наприкінці XIX – в першій половині XX ст. розвивалися старі і створювалися нові навчальні заклади, де готували робітничі кадри для машинобудування, чорної металургії, хімічної промисловості, будівництва і сільського господарства.

У сорокові роки минулого, XX століття постала проблема цілеспрямованої підготовки робітників із міської та сільської молоді, створення необхідних трудових ресурсів для промисловості. Для вирішення цієї проблеми Президія Верховної Ради СРСР видала указ від 2 жовтня 1940 року № 37 про створення державної системи трудових резервів, якій підпорядкували всі фабрично-заводські училища. І хоча система трудових резервів припинила своє існування після того, як Верховна Рада СРСР ухвалила 24 грудня 1958 року Закон «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти СРСР», саме трудові резерви створили фундамент для розвитку сучасної системи професійно-технічної освіти.

Постанова ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР від 3 квітня 1969 року «Про заходи з подальшого поліпшення підготовки кваліфікованих робітників у навчальних закладах системи професійно-технічної освіти» започаткувала поступове перетворення ПТУ у навчальні заклади з 3-4-річним терміном підготовки робітників з отриманням повної середньої освіти або у середні професійно-технічні училища.

У 1985 році до державної системи професійно-технічної освіти влилися відомчі училища Міністерства торгівлі, громадського харчування, побутового обслуговування населення, хлібопекарної промисловості.

Життя потребувало фахівців складних професій, пов'язаних із перспективами науково-технічного прогресу, а також робітників широкого профілю. В цей час розпочато підготовку таких професій, як оператор верстатів з програмним керуванням, електрослюсар з приладів контролю процесів, налагоджувальник агрегатних і спеціальних верстатів.

1987 року система ПТО стала галуззю освіти. На Дніпропетровщині здійснювалися структурні та змістовні реформи за такими напрямками: впровадження нового господарського механізму, ліцензування професій, інтегрування професій, оптимізація мережі ПТНЗ, створення нових типів навчальних закладів (ВПУ, центрів, професійних ліцеїв), зміна моделей, функцій профтехосвіти; з'явилися заклади ПТО I рівня атестації.

Відкриті кордони держави дали можливість закладам профтехосвіти порівнювати свою діяльність із закордонним досвідом. Розпочалося втілення перших міжнародних проектів. Профтехосвітня, врахувавши світовий досвід, почали перебувати в центрі уваги з адміністративно-авторитарного на демократичний, де викладач і учень є партнерами.

З проголошенням незалежності України системи професійно-технічної освіти довелося адаптуватися до законів ринкової економіки, що призвело до реформування профтехосвіти, зміни її мережі та функцій.

1997 рік став роком реформування мережі закладів профтехосвіти.

1998 року було ухвалено перший в історії України Закон «Про професійно-технічну освіту».

На сучасному етапі система професійної підготовки має важливу функцію в становленні нашої незалежної держави – відтворення кваліфікованих трудових ресурсів. 2/3 усіх працюючих в Україні мають початкову професійно-технічну освіту, тому мережа професійно-технічних навчальних закладів має відповідати потребам суспільства, рівню Європейської освіти.

Сьогодні на Дніпропетровщині функціонує 60 ПТНЗ. У структурі підготовки кадрів провідне місце посідають спеціальності в галузях будівництва, послуг, сільського господарства.

В системі профтехосвіти області працюють 5,5 тисяч працівників, із них 4,8 тисяч (88 %) мають стаж роботи в навчальних закладах понад 5 років. Серед них: 20 педпрацівників, які отримали державні звання та нагороди, 381 педагог має відомчі нагороди МОН України, 26 осіб відзначені нагородами наукових установ України, 171 особа заохочена нагородами обласних органів влади, 317 осіб мають нагороди департаменту освіти і науки облдержадміністрації, 27 осіб є депутатами місцевих рад.

Система профтехосвіти – це, насамперед, люди, які її створювали, зберігали у скрутні часи, розвивали. Серед них – багато відомих керівників навчальних закладів, майстрів виробничого навчання, викладачів. Їхні імена назавжди запам'яталися вихованцям.

Для увічнення історії ПТО видано Книгу пам'яті «Профтехосвітня Дніпропетровщини в роки Великої Вітчизняної війни», історичні матеріали «Спортивне життя профтехосвіти Дніпропетровщини».

За ініціативи Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської асоціації працівників професійно-технічної освіти (ДООВАПТО) та керівників навчальних закладів щорічно проводиться творча зустріч керівництва департаменту освіти і науки облдержадміністрації з ветеранами та кращими педпрацівниками ПТНЗ області.

25 вересня святкування відбулося на базі Дніпропетровського центру ПТО туристичного сервісу із запрошенням понад 150 профтехосвітян. Складовими свята стали: презентація фотоматеріалів з життя профтехосвіти Дніпропетровщини: «Історія і сучасність (фотофакти)»; вручення ветеранам, кращим педагогам ПТНЗ нагород департаменту освіти і науки облдержадміністрації, навчально-методичного центру профтехосвіти, Дніпропетровської обласної організації ВАПП за вагомий внесок у розвиток професійно-технічної освіти; святковий концерт.

Обласна преса та телебачення широко висвітлили цей захід, а на сайті НМЦ ПТО створено окрему сторінку «75 років системі ПТО», де розміщено багато інформаційних та ілюстраційних фотоматеріалів з життя профтехосвіти регіону.

У всіх професійно-технічних навчальних закладах області протягом вересня-жовтня проводяться тематичні заходи.

Нове століття – це крок до подальшого розвитку системи профтехосвіти нашої області, її оновлення, поліпшення якості підготовки кадрів для різних галузей промислового, сільськогосподарського виробництва і сфери послуг. На сьогодні система формування робітничого потенціалу готується до нових змін, спрямованих на інтеграцію з вищою освітою, демократизацію навчально-виробничого процесу, задоволення регіональних потреб ринку праці, розвиток ресурсів особистості.

Віктор ВАСИЛИНЕНКО, директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Коллектив Вищого професійного училища № 17 щиро вітає свого директора, «Заслуженого вчителя України», кандидата наук з державного управління **Миколу Васильовича Терентьєва**

з високою державною нагородою – орденом «За заслуги» I ступеня.

Ця нагорода – свідчення вагомого особистого внеску у державне будівництво, консолідацію українського суспільства, соціально-економічній, науково-технічній, культурно-освітній розвитку України, пошанування активної громадської діяльності, вагомих трудових здобутків і високого професіоналізму.

Бажаємо Миколі Васильовичу здоров'я, благополуччя, невичерпних творчих сил, натхнення, щастя і наснаги. Хай завжди щедрою на сходи буде Ваша освітянська нива, а в усіх починаннях будуть супутниками успіх і удача!

Коллектив ВПУ № 17

Козацький рух у закладах профтехосвіти

В одинадцяти ПТНЗ області діють 14 молодіжних козацьких осередків. Вони були активними учасниками Всеукраїнського дитячо-юнацького гри «Сокіл», яку провело МОН України.

НМЦ ПТО протягом 2014-2015 н. р. вивчив та узагальнив досвід їхньої роботи. Кращим визнано ВПУ № 17 Дніпропетровська.

Здійснення національно-патріотичного виховання молоді через залучення її до козацького руху активізує розвиток національної самоповаги, патріотизму, ідеї збереження та розвитку традицій національного відродження як регіону, так і всієї України.

Музейна педагогіка

На базі державних ПТНЗ області функціонує 19 музеїв, 12 музейних кімнат, 1 музейна галерея. Вони присвячені бойовій і трудовій славі, історії навчальних закладів, історії робітничих професій ПТО, мають історико-краєзнавчі, етнографічні експозиції.

З нагоди 75-ї річниці створення державної системи ПТО, за підтримки Дніпропетровської обласної організації Всеукраїнської асоціації педагогічних працівників навчально-методичний центр ПТО у Дніпропетровській області створив і видав збірник «Музеї ПТО Дніпропетровщини».

Видання охопило широке коло актуальних питань музейної педагогіки і є цікавим для науковців, учнів і викладачів, педагогів-краєзнавців, методистів, керівників музеїв і гуртків та тих, хто має намір організувати музейну діяльність.

Досвід діяльності музеїв ПТО свідчить: завдяки вихованню молодого покоління на прикладах історичного минулого зростає культурна й освічена нація!

Станіслав БУРАВОВ, методист НМЦ ПТО

Протягом 2014-2015 н. р. серед учнів ПТНЗ області відбувся Віртуальний конкурс фотографій «Я і моя професія»

Умовам Конкурсу відповідали 134 фотороботи. Вони були розміщені на сайті НМЦ ПТО (<http://nmc-ptu.dp.ua/>) у розділі «Мій особистий методист», на сторінці «Форум» для он-лайн голосування у номінаціях: «Ексклюзивний кадр на робочому місці», «Я пишаюсь своєю професією», «Незвичайні професії поряд», «Усмішка робітника».

Більшість робіт свідчать про креативне, престижне, шанобливе ставлення авторів до представників робітничої професії, свого навчального (робочого) місця в навчальному закладі та на виробництві. Деякі учні працювали на рівні професійних фотографів і журналістів: якісно підібрали ракурс, композицію, освітлення, тематику; наповнили текст своїми емоціями та фантазією.

Переможці – автори 33 фоторобіт – отримали дипломи навчально-методичного центру профтехосвіти у Дніпропетровській області.

Світлана ГОЛОВЧЕНКО, методист НМЦ ПТО

НАЙКРАЩА В СВІТІ ПРОФЕСІЯ

Про неї пишуть учасники обласного туру Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року – 2015» у номінації «Українська мова і література»

Наталія Петрівна СТОРОЖЕНКО,
СЗШ № 20 Павлограда,
переможець конкурсу

Вже й десятий клас закінчувала, а не було іншої думки, ким стати. Зранку бігла на уроки, а ввечері гралася «у школу»: писала крейдою на імпровізованій дошці (насправді це була не крейда, а біла глина, і мама сварила, що навколо все запорошено), виправляла помилки в зошитах уявних учнів. Бувало, й справді допомагала своїй вчительці перевіряти учнівські домашні завдання, і тоді радості не було меж. Що вже говорити про уроки, які мені довіряли проводити у різних класах, коли не знаходили заміни серед учителів!

Учитель... Це ж якою людиною треба бути, щоб стати гідним цього звання?

Наполегливо навчалася у Криворізькому державному педагогічному університеті. З кожним семестром, з кожним курсом мрія ставала ближчою.

З червоним дипломом (не соромно!) прийшла на роботу до новенької школи, яка відкривала свої двері дітям лише другий рік. Колектив творчих однодумців радо прийняв мене, молодшу вчительку, до свого кола.

Через три роки отримала II кваліфікаційну категорію, а ще через два роки, за підсумками фронтальної перевірки школи, – I категорію.

Очоловувала шкільне методичне об'єднання вчителів суспільно-гуманітарних дисциплін. Згодом мене призначили заступником директора з виховної роботи.

Більшість моїх колег повертається з роботи тоді, коли всі рідні вже дома. Так було й зі мною...

Чи мріє вчитель про спокій, відпочинок? Мріє, але знаходить його у роботі.

Іноді бувають хвилини слабкості, коли хочеться залишити мрію, але ж совість питає: чи будеш себе поважати, якщо кинеш школу, злякавшись труднощів. Такі хвилини не оминали й мене, але долала сумніви й знову бралася за підготовку до уроків, зустрічей з учнями, їхніми батьками.

Чи збуваються мрії учителя? Так, якщо впевнено йти до мети! Мріяла отримати вищу кваліфікаційну категорію, а ще – педагогічне звання старшого вчителя. Завдяки наполегливій праці та самоосвіті моя мрія збулася!

Дякую долі, що зводила мене на професійному шляху з гарними колегами, які підтримували, допомагали реалізовувати творчі задуми. Це надихає вчителя, додає йому сили!

Олена Григорівна КУЗЬ,
Апостолівська
СЗШ № 4,
призер конкурсу

І знову зустрічає мій рідний двір шкільний. Сюди я повернулася з дипломом у руках! І з планами про завтра, і з блиском у очах! Заходжу в клас спокійно, а серце стукотить, Мені ж діток цих треба

всьому-всьому навчить.

Ці хлопчики й дівчатка тепер моя сім'я. Сплелися нерозривно: Шевченко, діти, я.

З дерев спадає листя, ялинки у снігу, Зустріла з однодумцями я не одну весну! Читала дітям вірші, навчала доброти, Щоби були найкращими –

людьми були завжди!

Любили б Україну, як я її люблю!

І шанували батька, і матінку свою!

Сама я теж матуся – дві донечки мої

Зі мною вишивають барвисті рушники.

А ще – я хочу миру, щоб дзвоник кликав в клас!

І діти йшли до вишів – не воюють в Донбас!

Щоб мова українська, як мова солов'я,

Жила в дитячій серці; це – місія моя!

І скільки Бог відміряв, то стільки й проживу,

А горде ймення Вчитель повік я не зганьблю!

Людмила Томашівна МИХАЙЛЬО,
Настасівська СЗШ,
Томаківський район,
призер конкурсу

... Людина народжується з певною, призначеною тільки для неї, місією. Кожен із нас – особистість. Правильний вибір життєвого шляху є частиною реалізації Божого плану, виконання своєї життєвої місії. Сміливо можу сказати: мій вибір – правильний!

Стати вчителем мріяла з дитинства, бо серцем відчувала, що моє покликання – вчити, виховувати, плекати добро й людяність. Вважаю, мій хист учителя виявляється у вмінні «запалити» дітей до роботи, у поєднанні професійної майстерності з ширістю, ерудицією, повагою до інших.

Впевнена, що насамперед потрібно розуміти учнів, побачити, відкрити їхні індивідуальні здібності, особливості. Прагну, щоб уроки і позакласні заходи були змістовними, захопливими, оригінальними, адже завдання вчителя – не лише вчити, а й відшукувати, розкривати, розвивати таланти дітей.

Керуюсь правилом педагога: «Не обмежувати дитину, а звільняти; не згинати на догоду своїм уявленням, а розпрямляти; не стримувати, а підтримувати; дати всі можливості для фантазії, уявлень, відкриттів!».

Будую своє життя на загальнолюдських цінностях і навчаю цьому своїх вихованців!

Олена Володимирівна ПАЩЕНКО,
Верховцевська
СЗШ,
Верхньодні-
провський район

Я – Вчитель. Це визначає всю мою суть і все моє життя. Це зовсім інший вимір часу – навчальними роками, семестрами, уроками, перервами, – і так усе життя... Це час, наповнений щоденною копійкою працею, бо ти торкаєшся найціннішого – дитячих душ!

Вчитель допомагає тому, хто прийшов до храму Науки. Своєю компетентністю і обізнаністю ти запалюєш вогниці інтересу й бажання пізнати щось нове.

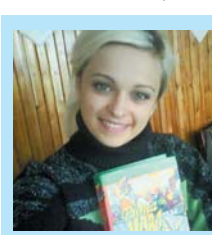
Кожна людина, яка має улюблену справу, вважає свою роботу найцікавішою, найважливішою, одним словом, – найкращою. І я – не виняток.

Я постійно розвиваюся, вбираю в себе все нове і цікаве. Професія вчителя дає змогу бути молодою, спілкуючись із учнями.

Є такий афоризм: «Не даруй людині квартири – подаруй їй фарби і полотно. Не даруй людині книгу – подаруй блокнот і ручку. Не даруй того, що ти вважаєш щастям – подаруй їй свободу вибирати своє щастя».

Це і є сенс моєї роботи. Ось уже дев'ятий рік я працюю в школі. Це роки пошуків, роздумів, розчарувань, коливань, відкриттів, які повертають моє життя. Сьогодні, впевнено прямуючи дорогою педагогічних пошуків, розумію, що потрібно багато зробити. Потрібно чимало знань з педагогіки, треба опанувати нові програми, вивчати інноваційні технології, багато читати. Я вчуся. Вчительська праця дуже потрібна. Професія вчителя вічна.

Я – вчитель, цим пишаюся!

Таміла Альбертівна ПОТУГА,
Новопавлівська
СЗШ № 2,
Межівський район

Доля подарувала мені щастя бути вчителем. Учитель – завжди високоосвічена людина, яка вміє передавати свої знання іншим.

Робота в школі дає мені багато творчого задоволення. Проте, для того, щоб когось навчити, треба самому досконало розбиратися в усьому, бути готовим відповісти на будь-яке запитання учня. До того ж мені часто доводиться відповідати на запитання, які не стосуються предметів української мови і літератури.

Бути вчителем – відповідально. Він – взірєць у мисленні й поведінці!

Учні всі різні, тому я намагаюся бути уважною до кожного з них. Особистим прикладом, поведінкою намагаюся побудувати такі стосунки в колективі учнів, щоб кожен відчув свою важливість. Основними

правилами вважаю: ніколи не збитку з дитини, поважай кожного, підвищуй самооцінку учня, будь вимогливою, чесною, принциповою.

Учителем української мови і літератури в Новопапівській СЗШ № 2 працюю вже 5 років. Застосовую інтерактивні, тренінгові технології навчання. Це сприяє розвитку в учнів навичок спілкування, умінь висловлюватися, критично мислити.

Учитель – моє покликання!

Наталія Петрівна БИЧКОВСЬКА,
Держинівська
СЗШ,
Солянський район

Я ціную творчий колектив своєї школи. Співпраця і співтворчість – головне у моїй роботі.

Переконана: без прагнення до науки вчитель не розвивається, – тому велику увагу приділяю самоосвіті.

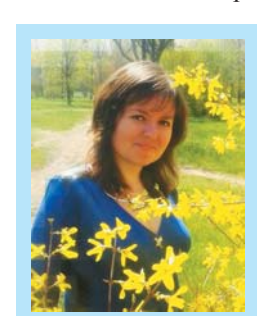
Найвища нагорода за 19 років роботи – хороші знання моїх учнів.

Педагогічним покликанням вважаю не лише передачу знань, а й виховання учнів, свідомих громадян України.

Моя професійна діяльність ґрунтується на верховенстві загальнолюдських цінностей, норм і принципів моралі.

Моя мета – підтримувати в учнів жагу до знань, вселяти віру у свої сили, адже в навчанні не має бути нещасних дітей, душу яких пригнічує думка про нездатність вчитися. Постійно спонукаю учнів до пошуково-дослідницької роботи, всіляко допомагаю їм у цьому.

Я люблю свою професію!

Юлія Олексіївна НАУМОВА,
СЗШ № 6
Орджонікідзе

Робота вчителя – це диво, То для дитини – щирий дар!

Учитель йде своїм життям правдиво, Він є борець невтомний і трудар.

Він не з лякливих, бо долає перешкоди, Й несе вогонь знання, жагу пізнань!

І за ясного дня, і в непогоду Він наче сонце – дарує промінь знань...

Ось так і я впевнено прямую Стежиною, що вибрала сама.

І учням я усім своїм дарую Свою любов – ціннішого нема.

Бо хто дітей з любов'ю навчає, Той в пам'яті народу не вмирає!

То що, привіт тобі, моя давня знайома!

Як ся маєш? А пам'ятаєш, як колись ти засиджувалася за столом, закладеним стосами зошитів, з ще молодою моєю мамою, а я... Я дивилась на вас і заздрала тобі, що ти поруч із мамою, що тобі вона віддана майже цілком, що вечорами, чекаючи на неї з батьківських зборів, ми вечеряли тільки з братом і татом. А мама була з тобою.

Вранці мама щодуху летіла на «8-у», а тато вдягав мене в колючу суkenку і вів, заплакану, у дитсадок, –

я заздрала, що у тебе є вона, а ти у неї... Роки летіли.

Мама не зрадила вашій дружбі і познайомила мене з тобою, сказавши: «Я тут тобі не мама, а Марія Свиридівна»... Добре! Так і було! І сталося так, що Марія Свиридівна впевнено вказала і мені дорогу до тебе, школо! І почалося: і відпустка влітку, і канікули, і зарплата – просто мрія, – не зрадь!

Лист рідній школі

І я не сперечалася, бо мамине слово – то одкровення. Пішла, простягла руки до тебе, повідала свої думки, потаємні мрії – і, напевно, «захворіла» тобою, «захворіла» невиліковно, тотально і хронічно. І тепер ми вже з тобою, моя незрадлива супутнице, удвох сидимо поруч за плануваннями, за перевіркою контрольних (а ще сьогодні думала,

що диктувала бездоганно і напишуть усі на «11» – зась!) Ти усміхаєшся і сумно опускаєш очі...

Згадай, як ми обидві не зможемо сказати й слова, коли наші випускники цілують на прощання. Ти ж розумієш, як стискається серце і обривається народжене слово. Тільки тобі я можу зізнатись про свої невдачі й розчарування.

Упорядник **Лідія ПІСКОРСЬКА**, завідувач навчально-методичної лабораторії української мови і літератури ДОШПО

Ох, подруго! Думаю, що можу без тебе, і глибоко упевнена, що це уже неможливо, без твоїх довірливих, щирих очей, без твого великого серця, без стоголосого «хору», без «одиниць» і «десяток», без дзвінка на перерву і тиші глибокої у класах, без святої твоєї любові.

Корюся твоєї високості та вклоняюся тобі доземно...

Наталія Іванівна ПІДГОРНА,
вчитель української мови і літератури СЗШ № 5,
Першотравенський район

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЛІЦЕЙ у системі освітніх координат

Шановні педагоги, учні, батьки та випускники фінансово- економічного ліцею!

За 10 років існування у ліцеї створена ефективна система навчання і виховання, яка не тільки забезпечує високий рівень якості освіти, але й допомагає кожному випускнику знайти своє гідне місце у житті. Висловлюємо вам глибоку вдячність за особистий внесок у розвиток освітньої системи Дніпропетровська, за творчий підхід до справи виховання та освіти юного покоління.

У день знаменного ювілею бажаємо вам примножувати славі традиції ліцею, втілювати в життя нові проекти і досягати подальших успіхів у вашій плідній діяльності.

Нехай вас ніколи не залишає натхнення, а сміливий інтелектуальний пошук і удача супроводжують вас у всіх справах і починаннях.

Лариса Борисівна САФРОНОВА, начальник управління освіти та науки Дніпропетровської міської ради

Шановні педагоги, співробітники, учні та батьки!

Щиро вітаю вас зі святом! За 10 років роботи педагогічний колектив ліцею досягнув значних успіхів у справі освітнього менеджменту, навчання та виховання молодого покоління, став одним із найкращих закладів міста і області.

У ліцеї створені умови для здобуття якісної освіти, розвитку життєвих компетенцій учнів. Навчально-виховний процес побудований на основі врахування індивідуальних здібностей, обдарованості учнів, формування громадянства – носія національних цінностей, який живе в гармонії з навколишнім середовищем і вмє самовизначитися та самореалізуватися.

Бажаю педагогічному колективу завзяття і насаги, подальших успіхів у найбагороднішій справі, творчого натхнення. Хай завжди буде щедрою освітанська нива!

Людмила Олександрівна ТЕМЧЕНКО, начальник відділу освіти Амур-Нижньодніпровської районної у місті Дніпропетровську ради

Шановні колеги!

Прийміть від щирого серця вітання з нагоди ювілею! Високопрофесійний, авторитетний і творчий колектив Фінансово-економічного ліцею є окрасою освіти Дніпропетровщини. За десятиліття через аудиторії ліцею і душі викладачів пройшли сотні ліцеїстів. Завдяки високому рівню педагогічної майстерності викладачів ліцею вищі навчальні заклади отримали обдарованих і креативних випускників.

Наші навчальні заклади впродовж тривалого часу пов'язують славі традиції єднання та дружби, тож зичимо вам здоров'я, творчої насаги, допитливих і вдячних учнів, натхнення, успіхів і творчого зростання. Нехай ваша праця набуває якнайширшого визнання і шани.

Наталія Іванівна РЕДІНА, в.о. ректора Дніпропетровської державної фінансової академії, кандидат економічних наук, професор, академік Академії економічних наук України

Найголовнішою умовою успіху будь-якого навчального закладу є формуюча ідея, яка концентрує та спрямовує могутній енергетичний потенціал усіх учасників навчального процесу. Вона й здетонувала ланцюгову реакцію творчості педагогічного та учнівського колективу Комунального закладу освіти «Фінансово-економічний ліцей» Дніпропетровської міської ради, відкритого 1 вересня 2005 року.

Структура ліцею, де навчається 250 учнів, має два ступені: II ступінь (8-9 класи) – допрофільні, III ступінь (10-11 класи) – профільні. Напрямок профілізації суспільно-гуманітарний, профіль навчання – економічний.

Інноваційна діяльність ліцею проявляється в тому, що в ньому дістала подальшого розвитку Концепція профільної освіти, вдосконалено підходи до планування навчально-виховної роботи, організації науково-дослідницької діяльності, розроблено модель випускника.

Об'рунтовано і реалізовано модель підготовки старшокласників до фінансової діяльності «Середовище профільної ліцейської освіти», яке будується на трьох модулях:

- модуль адаптації ліцеїстів у спеціалізованому освітньому середовищі;
- модуль базової ліцейської освіти;
- модуль економічної ліцейської освіти.

Ефективній реалізації цих компонентів сприяє впровадження професійно орієнтованого, індивідуального за характером навчального плану, який надає гнучкості всьому процесові формування у старшокласників психологічної та практичної готовності до підприємництва.

Робота з обдарованою молоддю ґрунтується на моделі ліцейського наукового товариства, яка відзначена дипломом III ступеня на Всеукраїнському конкурсі. Шість років поспіль ліцеїсти є переможцями Всеукраїнського колоквиуму «Космос. Людина. Духовність», п'ять років – переможцями Міжнародного конкурсу для школярів та студентів «Уроки Голодомору та Голокосту – уроки толерантності». Члени дебатного клубу є активними учасниками та переможцями Міжнародних турнірів «Бердянський ринг», «Дніпро Open». Щороку ліцеїсти виборюють призові місця на Всеукраїнських конкурсах «Intel ЕКО-Україна», «IntelТехно-Україна», «Дотик природи», «Мирний космос», «До чистих джерел», «Новітній інтелект України», «Молодь тестує якість».

За підсумками участі в предметних олімпіадах і конкурсах-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів МАН ліцей входить до п'ятірки кращих навчальних закладів міста, за результативністю проходження ЗНО

випускниками ліцею – в десятку лідерів, є одним із 100 кращих закладів України. Кожен випускник стає студентом престижного вищого навчального закладу.

Ліцей є сучасним експериментальним майданчиком для впровадження двох регіональних експериментів зі сталого розвитку: «Системне узгодження та збалансування економічної, екологічної та соціальної складових сталого розвитку у змісті ліцейської освіти» та «Формування інформаційної культури ліцеїстів в умовах випереджаючої освіти для сталого розвитку», Всеукраїнського експерименту з впровадження курсу «Фінансова грамотність»; є учасником Міжнародного проекту «Освіта для сталого розвитку в дії».

Інноваційні засади навчально-виховної роботи втілює педагогічний колектив у складі 24 вчителів ліцею та викладачів Дніпропетровської державної фінансової академії; з них: 4 – кандидати наук, 14 – вчителі-методисти, 3 – Відмінники освіти України. Шість вчителів стали переможцями різних етапів Всеукраїнського конкурсу «Учитель року». Директор ліцею є дипломантом конкурсу «100 кращих лідерів освіти Дніпропетровщини-2009», «Флагмани освіти-2012», «Директор XXI століття-2013», «Директор року-2014». Колектив однодумців активно працює над поширенням передового педагогічного досвіду через публікації в пресі, участь у виставках «Педагогічні здобутки Дніпропетровщини», «Інноватика в сучасній освіті», «Сучасні заклади освіти».

Ліцей бере активну участь у міжнародних, всеукраїнських та обласних науково-практичних конференціях. На базі ліцею систематично проводяться семінари для вчителів міста та слухачів курсів підвищення кваліфікації ДОППО.

У ліцеї успішно діє державно-громадське управління, завдяки якому зміцнюється матеріально-технічна база. Оформлена музейна експозиція «Грошова одиниця України», «Водно-інформаційний центр». Проведений капітальний ремонт огорожі, здійснено благоустрій подвір'я. Сім із одинадцяти навчальних кабінетів, бібліотека та їдальня є переможцями міських та обласних конкурсів-оглядів. Усі кабінети комп'ютеризовані, оснащені інтерактивними дошками, плазмовими екранами, забезпечені доступом до Інтернету, що дозволяє ефективно працювати в Єдиному інформаційному середовищі.

У 2010 році ліцей атестований з відзнакою. Тож сьогодні ми можемо зробити висновок, що фінансово-економічний ліцей динамічно розвивається.

Попри значні досягнення, колектив ліцею аналізує, проектує, вивчає вітчизняний і світовий досвід, експериментує, досліджує, створює цілісний освітній простір – високодуховний, інтелектуальний, естетичний.

Дарія Анатоліївна НОВОХАТНА, директор ліцею

Музейна педагогіка

Щороку під час літньої бізнес-практики ліцеїсти відвідують Музей розвитку фінансової системи України при Департаменті фінансів облдержадміністрації. Використовуючи

можливості державно-громадського управління, соціально-педагогічного партнерства та проектної діяльності, було створена власна музейна експозиція «Грошова одиниця України». Експозиція сприяє формуванню

у ліцеїстів громадсько-патріотичних якостей, розширює світогляд і виховує пізнавальні інтереси та здібності. Під час тематичних екскурсій, які проводяться нашими учнями-лекторами, є можливість ознайомитися з такими виставками: «Гроші незалежної України», «Грошові знаки Російської імперії», «Паперові гроші і монети СРСР», «Паперові гроші республік СНД», «Монети сучасної Європи». Відвідувачі експозиції дізнаються про історію української гривні, цікаві факти, легенди про гроші, слухають лекцію про історію податків України. Експозиція діє постійно і на її базі

проходять лекції, семінари, екскурсії для учнів і вчителів економіки й історії з інших навчальних закладів міста.

Колектив ліцею тісно співпрацює з Музеєм історії розвитку фінансової системи України. Створення власної музейної експозиції значно збільшує можливості економічної освіти ліцеїстів; вона є цілеспрямованою, творчою, пошуково-дослідницькою роботою за профільністю закладу. У нашому музеї проходить літня бізнес-практика ліцеїстів і науково-дослідницька робота учнів-членів МАН. Були успішно захищені науково-дослідницькі роботи: «Історія гро-

шей України в контексті загального історичного процесу», «Металеві гроші в Україні з XII ст. до кінця Першої світової війни», «Становлення фінансової системи Катеринославщини кінця XVIII – початку XX століть».

В умовах реалізації в Україні Концепції сталого розвитку робота музейної експозиції «Грошова одиниця України» забезпечує високий рівень економічної освіти ліцеїстів, здатність до самонавчання протягом усього життя, здатність учнів до національної ідентифікації.

Тетяна Володимирівна ШАРПОВА, учитель історії та правознавства

Від рейтингу ліцеїста до рейтингу ліцею

рейтингом шкіл України за результатами ЗНО з української мови.

Контролю знань ліцеїстів надається гласність. На стенді «Панорама академічних досягнень» у рейтингових таблицях відображаються досягнення кожного учня з кожного предмета, рейтинг навчальних груп, ТОП «Краща десятка ліцею», «Краща п'ятірка групи», призерів олімпіад і конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт МАН. Рейтингові таблиці дозволяють батькам слідувати за динамікою навчальних досягнень дитини, допомогти своєчасно виправити становище.

Реформування загальної середньої освіти передбачає реалізацію принципу сталого розвитку, гуманізації освіти, орієнтацію процесу навчання на розвиток інноваційної особистості, особистісно зорієнтований підхід до навчання та ефективної системи оцінювання навчальних досягнень учня. Ще Василь Сухомлинський попереджав про те, що оцінка не повинна «карати за лінощі та безпорадність», вона в першу чергу повинна «винагороджувати працелюбність».

У ліцеї поряд із загальноприйнятою 12-бальною системою введено рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень учнів.

Рейтинговий показник – процентне відношення суми набраних балів до максимально можливої. Рейтинг – порядкова позиція учня даної групи за результатами навчання, яка визначається рейтинговим показником.

Рейтингові таблиці складаються за результатами I навчальної чверті, I семестру, III чверті та річних оцінок. Така періодичність дозволяє «тримати руку на пульсі» кожного учня і за допомогою системи індивідуальних або групових консультацій усунути прогалини в знаннях ліцеїстів. Результат – ліцей один з найкращих за

Освітнє середовище крізь призму методичної роботи

Інноваційна освітня діяльність ліцею складається із розробки, розповсюдження й застосування освітніх інновацій, роботу на результат через творчий пошук оригінальних, нестандартних рішень педагогічних проблем, через якісне надання освітніх послуг. У закладі створена власна педагогічна концепція з упровадження засад сталого розвитку.

У конкурсі «Учитель року» взяли участь 6 учителів, серед яких один здобув перемогу на Всеукраїнському рівні, два – на обласному та один – на міському. Шість навчальних програм викладачів ліцею стали переможцями Всеукраїнського конкурсу «Сучасний урок». Участь педагогічних працівників у Всеукраїнських конкурсах «Творчий учитель – обдарований учень» і «Учитель-новатор», упровадження нетрадиційних, творчих форм і методів роботи підвищує ступінь володіння вчителів педагогічними технологіями.

Вагоме місце в побудові навчального процесу ліцею займають: технологія проєктування С.Т. Шацького та розвивального навчання Л. Занкова, технології проєктно-науково-дослідницької діяльності О.В. Марченка і технологія навчання як дослідження В.І. Андрєєва. Продуктивні технології навчання О.Г. Ярошенка дозволяють враховувати психологічні особливості дитини. Вчителі завжди зважають на емоційну сторону учнівської діяльності в процесі навчання. За допомогою системи М. Монтесорі, заснованої на індивідуальному підході до кожної дитини, формуванні позитивної

життєвої компетентності учнів, створенні ситуації успіху, розвитку позитивної Я-концепції, – вчителі ліцею розкривають здібності кожного ліцеїста.

Для піднесення статусу обдарованих дітей та їхніх наставників розроблено ліцейську програму роботи з обдарованими учнями, створено модель наукового товариства «Fellow». Підсумком такої плідної роботи є перемоги в інтелектуальних конкурсах, дебатних турнірах тощо. Переможцями конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України стали 129 ліцеїстів на III етапі та 5 – на IV етапі.

Свою високу компетентність у творчому застосуванні здобутих знань, умінь і навичок довели ліцеїсти, здобувши 554 перемоги на II етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних дисциплін, 112 перемог на III етапі та 4 перемоги на IV етапі змагань.

Провідна ідея, навколо якої в режимі наукового пошуку і творчої експериментальної роботи працює ліцей протягом останніх п'яти років, – це ідея стійкого розвитку суспільства. Саме ця ідея, технології і підходи дозволяють підвищити ефективність навчання, стимулюють ліцеїстів до самовдосконалення.

Тетяна Іванівна НІКІФОРОВА,
заступник директора
з навчально-виховної роботи

Формування екологічного світогляду

Упродовж останніх років екологічна освіта й виховання справедливо вважаються одними з найпотужніших важелів повороту людства від руйнівного споживачього способу життєдіяльності до конструктивного, бережливо-відновлювального.

Практичну спрямованість екологічної освіти ліцеїстів ми визначаємо за таких умов її реалізації: безпосереднє залучення учнів у вільний від навчання час до вдосконалення практичних умінь екологічного спрямування; поєднання суто навчальної та дослідницької діяльності учнів з їхньою практичною природоохоронною роботою у довкіллі.

Визначені нами завдання реалізуються через роботу створеного у 2012 році **Водно-інформаційного центру** ліцею, участь в екологічних проєктах, конкурсах, заняття гуртка «Аква» та впровадження у навчальний процес курсу «Уроки для сталого розвитку».

Інформаційна частина Водно-інформаційного центру складається з блоків: «Будова та властивості води», «Людина та вода», «Водна екосистема», «Водопостачання міста Дніпропетровська», «Забруднення та очищення поверхневих і стічних вод», «Пам'ять води», «Види живої та мертвої води», «Мінерально-лікувальні води України». Підготовлено екскурсії на теми: «Людина та водна екосистема», «Жива і мертва вода», «Екологія води. Шляхи вирішення світової проблеми питної води». В експозиційному модулі представлено природні та побутові фільтри води; речовини, що забруднюють поверхневі та стічні води; альтернативні миючі засоби; речовини, що перетворюють воду на живу; мінерально-лікувальні води України.

У рамках роботи центру гуртківці проводять екскурсії для учнів ліцею, району та міста. Протягом березня-квітня працює **кінозал «Джерельце»**, у якому відбувається перегляд науково-публіцистичного кіно, присвяченого екологічним загрозам сьогодення.

Створена нами **Водна бібліотека** складається з нормативно-правової бази, що регулює питання постачання, використання та збереження водних ресурсів України. Відео- та аудіо блоки присвячені воді, проблемам і шляхам їх вирішення.

Започатковано **випуск «Водного альманаху»** з тем: «Філософія води», «Пам'ять води», «Жива і мертва вода», «Якісні характеристики питної води», «Цілющі води України», «Двадцять способів збереження води». В окремому випуску альманаху ми

зібрали міфи, легенди, казки, вірші, висловлювання, загадки про воду.

З 2012 року нами започатковано щорічний **Водний фестиваль**, у рамках якого відбувається конкурс творчих екологічних робіт.

Сьогодні ліцеїсти працюють над довготривалим (2012-2017 роки) інтегрованим екологічним проєктом «Амурські перлини». Учні проводять комплексний екологічний моніторинг стану 9 озер, які розташовані на території Амур-Нижньодніпровського району. За результатами екологічних досліджень визначено клас водойм, складено екологічні паспорти озер.

Планується випуск збірки науково-дослідницьких робіт ліцеїстів, які стали переможцями обласного конкурсу захисту наукових робіт МАН, обласного конкурсу «До чистих джерел», Всеукраїнських конкурсів «Дотик природи», «Intel-ЕкоУкраїна», створення екологічних стежок і нової мапи водних об'єктів Амур-Нижньодніпровського району та публічна презентація проєкту через засоби масової інформації.

Олена Василівна КРАЙНЯК,
учитель хімії

Зміст виховного процесу фінансово-економічного ліцею ґрунтується на системі цінностей і ціннісного ставлення до себе, природи, сім'ї, родини, людей, праці, культури та мистецтва, суспільства та держави. Вихована система забезпечує єдність і взаємозв'язок планування, організації й аналізу діяльності, виховних зусиль педагогічного та учнівського колективів, сім'ї та громадськості.

У ліцеї головною дійовою особою визнано учня, тому педагогічний колектив намагається зробити все, щоб у закладі панувала атмосфера творчості, пошуку

нового, невідомого й цікавого; щоб знання стали практично спрямованими, а діти – незалежними і свободомислячими.

Для стимулювання творчого самовдосконалення учнів, організації змістовного й цікавого дозвілля ліцеїстів залучають до проведення масових заходів. У ліцеї насичене життя в позаурочний час. Упроваджуємо різні види (традиційні, інтерактивні тощо) та різноманітні форми виховної діяльності, серед яких – гурткова робота, впровадження проєктів: «Будь еко-

Розвиток соціально-активної, творчої особистості

логічним: рухай планету», «Водно-інформаційний центр», «Музейна експозиція «Грошова одиниця України», «Діти-дітям», «Тематична комп'ютерна газета «Fellow», «Водний фестиваль», «Історія роди-

ни. Історія країни», «Наведи порядок у шкільному подвір'ї, граючись», «Школа – мій рідний дім»; благодійна та волонтерська робота, зустрічі з цікавими людьми.

Учні ліцею перемагали в різноманітних конкурсах: «Під вітрилами високих почуттів», «Собори наших душ», «Уроки Голокосту, уроки війни – уроки толерантності», «Знавці Олімпійського спорту», «Крок у майбутнє», «Формула успіху», «DreamECO», «Олімпійський рух: історія та сьогодення» тощо.

Всебічному розвитку особистості ліцеїста, роз-

виткові лідерських задатків, набуття практики досвіду активної участі в громадському житті групи та ліцею сприяє Технологія організації учнівського парламенту. Краща за творчим реї-

тин-го м група, яка була найактивнішою у громадському житті, виховних заходах і конкурсах, отримує символ «Креат-ивушка».

Наш час потребує лідерів нової формації – компетентних, відповідальних, здатних мислити самостійно й неординарно, генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення. Такими є вихованці нашого ліцею.

Олена Олегівна СРІБНЕНКО,
заступник директора з
виховної роботи

Моє Придніпров'я

Жовтень

1 • 105 років тому (1910 р.) у Катеринославі вийшов перший номер українського часопису, органу місцевої Просвіти «Дніпрові хвилі». Виходив до 1913 р.

• 85 років тому (1930 р.) відкрито **Криворізький державний педагогічний університет**.

3 • 225 років тому (1790 р.) у слободі Мануйлівка (Попівка) (нині у складі Дніпропетровська) освячено й відкрито богослужіння у новозбудованій дерев'яній церкві в ім'я Василя Великого.

4 • 220 років тому (1795 р.) у слободі Сухачівка (сучасне сел. Сухачівка на околиці Дніпропетровська) освячено й відкрито богослужіння у новозбудованій дерев'яній Іоанно-Богословській церкві.

9 • 95 років тому (1920 р.) **заснований Ленінський район Дніпропетровська**.

10 • 85 років тому (1930 р.) почала виходити газета «Ударний фронт», орган Пятихатського райкому КПУ та райради народних депутатів, з березня 1992 року – «Злагода», громадсько-політична газета району.

11 • 110 років тому (1905 р.) у Катеринославі народився **Віктор Андрійович Кравченко**, відомий радянський дисидент, автор книги спогадів «Я обираю волю».

13 • 110 років тому (1905 р.) розпочато експлуатацію будівлі Комерційного училища в Катеринославі. Нині – будівля Дніпропетровської обласної ради.

14 • 140 років тому (1875 р.) народився **Андрій Павлович Виноградов**, український радянський вчений-металург і металознавець. Помер 2 листопада 1933 р.

20 • 65 років тому (1950 р.) народилася **Валентина Іванівна Лазебник**, історик, завідувачка відділом Дніпропетровського національного історичного музею ім. Д.І. Яворницького, дослідниця історії Дніпропетровщини.

23 • 75 років тому (1940 р.) народився **Геннадій Григорович Півняк**, визначний вчений, ректор Національного гірничого університету, академік Національної академії наук України, двічі лауреат Державної премії України.

26 • 220 років тому (1795 р.) у слободі Іванівська (з'єднана із с. Самоткань Верхньодніпровського району) освячено й відкрито богослужіння у новозбудованій дерев'яній Іоанно-Предтеченській церкві.

• 90 років тому (1925 р.) у Катеринославі народився **Олександр Климентійович Войцеховський**, художник. Відомий у галузі тематичної картини та пейзажу.

27 • 130 років тому (1885 р.) народився **Юхим Спиридонович Михайлів**, живописець, графік і мистецтвознавець. Довгий час проживав у Катеринославі. Брав участь в оформленні Катеринославського історичного музею ім. Поля. Помер 15 липня 1935 р.

• 90 років тому (1925 р.) народився **Олександр Васильович Васякін**, скульптор, заслужений художник України. Відомий у галузі станкової і монументальної скульптури.

29 • 85 років тому (1930 р.) народилася **Ірина Федорівна Ковальова**, видатний вчений-археолог, доктор історичних наук, професор ДНУ ім. О. Гончара.

• 65 років тому (1950 р.) у с. Петрівці народився **Андрій Андрійович Пікуш**, художник у галузі декоративно-ужиткового мистецтва, заслужений майстер народної творчості України. Працює в жанрі петрівського декоративного розпису.

30 • 100 років тому (1915 р.) в с. Кам'янському (м. Дніпродзержинськ) народився видатний український і радянський скульптор **Іван Гаврилович Першудчев**.

• 25 років тому (1990 р.) при Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці створено **красназничий клуб «Ріднокрай»**, який об'єднує красназничів області.

Жовтень – 55 років тому (1960 р.) на базі проектно-конструкторського бюро створено **Дніпропетровський державний проектний інститут «Металургавтоматика»**.

Календар підготувала **Ярина ГОЛУБ**, завідувачка красназничого відділу обласної універсальної наукової бібліотеки

КОМЕРЦІЙНЕ УЧИЛИЩЕ

13 жовтня – 110 років тому (1905 р.) розпочато експлуатацію будівлі Комерційного училища в Катеринославі.

Нині – будівля Дніпропетровської обласної ради.

Ця велична будівля була однією з найбільших у Катеринославі і сьогодні є архітектурною домікантою навколишніх кварталів. Споруджено її як один із флагманів освіти на Придніпров'ї. Першим власником будівлі було Катеринославське комерційне училище – середньо-спеціальний навчальний заклад, який готував спеціалістів економічного і торговельного напрямків. Слід відзначити, що училище було відкрите 17 вересня 1901 р. й займало одноповерхову порівняно невелику будівлю на вул. Козачій (Комсомольській), поряд із ділянкою, де трохи згодом зведено нову будівлю. Училище було засноване за ініціативою катеринославського купецтва, як і інші аналогічні заклади в тогочасній Російській імперії. До складу Опікунської ради училища увійшли лідери місцевого підприємництва, а очолював раду міський голова О.Я. Толстиков. Вірогідно, покровительство з його боку суттєво прискорило як виділення ділянки, так і процес будівництва. У 1904 р. на прохання дирекції училища міська Дума виділила йому нову ділянку на вул. Польовій. Спорудження зайняло трохи більше року: 23 липня 1904 р. відбулося закладення, а вже 1 жовтня 1905 р. розпочався навчальний процес. Вартість спорудження нового корпусу училища склала 415 тисяч рублів.

Автором проекту був найбільш відомий катеринославський архітектор рубежу XIX-XX ст. Дмитро Степанович Скоробогатов.

Зображення Комерційного училища стали одними з найбільш тиражованих на поштових листівках та у довідкових виданнях Катеринослава.

Будівля училища була зведена на вісі Польової вулиці (нині – проспект Кірова). Фасадом будинок виходив на тоді ще пустинну частину Тюремної площі, в кінці якої знаходився корпус Арештантських рот (з 1925 р. на цьому місці сформовано парк).

Видовжена центрична триповерхова будівля побудована із силікатної цегли, має П-подібне планування. Вона виконана в академічному стилі, структура та вирішення фасадів спираються на класичні обриси, доповнені вишуканим декором. Центральний фасад поділений на п'ять частин, підкреслений трьома ризалітами (ризаліт – частина будинку, що виступає за основну лінію фасаду від фундаменту до даху). Головний з них акцентований чотириколонним портиком із колонами коринфського ордеру, але без фронтона. Фриз над портиком прикрашав напис масивними літерами: «Коммерческое училище», згодом, після присвоєння училищу імені останнього імператора, до напису додали ім'я Миколи II. Два бічні ризаліти акцентовані двоколонними портиками коринфського ордеру, з фронтонами напівкруглої форми, а також надвіконними портиками на рівні другого поверху. Перші два поверхи на всій довжині будівлі, а також всі три поверхи у центральному та бічних ризалітах – первісно були рустованими. Через декілька років після будівництва зроблено важливу надбудову – над центральним ризалітом піднявся купол домової церкви – шатер трапезовидної форми із невеликою маківкою. До речі, ця маківка, не була демонтована одразу із переселенням сюди органів радянської влади, а проіснувала принаймні до кінця 1920-х рр.; вона добре проглядається на фото уже сформованого скверу, відкритого у 1925 р.

Внутрішнє оздоблення будівлі Комерційного училища також відзначалося вишуканістю та розмахом. Особливу увагу привертала головний вестибюль із мармуровими сходами, а також актовий зал, вирішена в еkleктичному напрямку, з пілястрами коринфського ордеру та вишуканим декором, який покривав стіни та стелю зали. В центрі зали – портрет імператора Миколи II, на честь якого училище було назване в 1907 р. Далі – портрети катеринославських губернаторів, покровителів училища, членів Піклувальної Ради. Крім цих портретів, у медальйонах над вікнами розміщувалися зображення, які навряд чи можна віднести до числа політоректних для тогочасної державної системи. Це портрети українських гетьманів Б. Хмельницького, М. Ханенка, П. Дорошенка, П. Сагайдачного, а також українських культурних діячів та письменників – П. Могили, Т. Шевченка та ін.

У цілому, майстерне використання класичних прийомів дало можливість Д.С. Скоробогатову створити будівлю, яка увійшла до золотого фонду архітектури Катеринослава, відзначалася парадністю та монументальністю.

Комерційне училище було одним із лідерів серед освітніх закладів на Придніпров'ї. Навчальна програма училища була набагато ширшою, ніж в інших закладах подібного типу. Тут викладалися Закон Божий (православний та іудейський – більша частина учнів були з єврейських родин), російська та іноземна мова, історія, математика, фізика, хімія та спеціальні професійні дисципліни: поліекономія, статистика, бухгалтерія, законодавство загального, торговельного та вексельного права, комерційна арифметика і торговельна кореспонденція та інші. Цікаво, що в зв'язку з цим оплата за навчання також була підвищеною: в підготовчому класі – 100 руб. на рік; з 1 по 3 класи – 125 руб., а з 4-го класу – 150 руб. на рік. Одночасно в училищі займалися до 700 учнів.

У цілому в будівлі Комерційного училища нараховувалося більше 80 приміщень. Звертало на себе увагу матеріально-технічне оснащення навчального процесу. Зокрема, в будівлі існували, крім кабінету директора, приймальні та вчительської, 21 класна кімната, природничий, фізичний, хімічний, товарознавчий кабінети, службові кімнати інспектора та лікаря. Також були спеціальні бібліотеки – фундаментальна й учнівська. Учні, які закінчували училище з відзнакою, отримували звання «кандидата комерції».

У 1907-1910 рр. до корпусу училища прибудували окреме приміщення, де з'явилася домовою церквою в ім'я Віри, Надії, Любові та матері їх Софії Премудрості Божої. Колішня домовою церквою виконана в неокласичному стилі, має три поверхи (два та високий цокольний).

Колоритний опис будівлі Комерційного училища вміщений у довідковому виданні «Весь Екатеринослав» на 1913 рік: «Своеобразно-красивое и идеально учебное школьное помещение представляет из себя коммерческое училище имени Николая II. Расположено оно на Тюремной площади между Военной и Тюремной улицами. Перед зданием небольшой бульварчик, тянущийся во всю длину училища по его фасаду. Фасад красивый, изящный своеобразной архитектуры с красивым подъездом. Внутри училище состоит из многочисленных классных комнат, учебных кабинетов, лабораторий и кабинетов. Все комнаты высокая, светлая, сооруженная по последнему слову школьной гигиены и содержится в идеальной чистоте.

Екатеринослав. Коммерческое Училище. Имя Николая II. (Панорама). Фото: А.С. Свияжский.

Можно обойти все здание от одного конца до другого, не встретив ни одной пылинки. При училище очень удобная химическая лаборатория, богатая библиотека и коллекции минералов и металлических изделий, фабрикуемых на металлургических заводах Екатеринославской губернии».

Також в іншому розділі книги повідомлялося, що на будинку знаходився також пам'ятник Олександрові II (вірогідно, це був бюст).

Будівництво Комерційного училища сприяло благоустрою прилеглої до нього ділянки колишньої Тюремної площі. Зокрема, було насаджено бульвар перед будівлею у бік вул. Польової (просп. Кірова). На бульварі перед головним фасадом будівлі 21 березня (2 квітня) 1909 р. було відкрито невеликий пам'ятник-бюст М.В. Гоголю, споруджений на кошти викладачів та студентів училища, до сторіччя з дня народження знаменитого письменника. Після революції та пристосування будівлі училища до потреб діючої влади пам'ятник перенесено на вул. Гоголя, де встановлено на розі останньої та вул. Шевченка. Згодом, із невідомих причин, цей старий пам'ятник прибрали, а в 1959 р., споруджено новий пам'ятник М.В. Гоголю на тій же вулиці, але на розі з просп. Карла Маркса.

Кадровий склад Комерційного училища відзначався найвищим рівнем підготовки. Очолював училище протягом всієї його історії Антін Степанович Свияжський (1866-1951) – визначний географ, історик, педагог, який відзначився також і на культурно-громадській ниві. Він викладав історію, політекономію, комерційну географію та статистику. Директор мешкав на території училища із дружиною та двома доньками – Ніною та Катериною. Вже після здобуття незалежності, одна з доньок, Ніна Антонівна Свияжська у 1996 р. встановила на будівлі меморіальну дошку з зображенням козацької шаблі, люльки та дубового листа, яка нагадує про існування Комерційного училища, та сповіщає, що в будівлі працювали три видатних діячі національного відродження початку ХХ ст. – А.С. Свияжський, Д.І. Дорошенко, Д.І. Яворницький.

Навчання в будівлі припинилося ще з початком Першої світової війни. Протягом 1915-1917 рр. тут розташовувався військовий шпиталь, який працював як гарнізонний шпиталь до 1923 р. Після падіння Російської імперії будинок на короткий термін знову використовувався для навчального процесу, але, зі зрозумілих причин, Комерційне училище у 1918 р. припинило свою діяльність. Із 1923 року до грудня 1924 р. в будівлі почала працювати «2-а дослідно-показова трудова школа».

Після цього одну з найкращих в архітектурному відношенні та найбільших за масштабами в місті будівель нова влада вирішила пристосувати для своїх потреб. І на початку 1925 р. вона стала місцем розташування місцевих владних і самоврядних структур.

«Моє Придніпров'я»

ЗАСНОВНИК ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» — ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Редакційна колегія: В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА, В.Г. ДОЛГОПОЛІЙ, М.І. РОМАНЕНКО, В.Г. СЕРЕДНЯ

Головний редактор З.В. МАРЧИШИНА
Заступник редактора Є.А. ШУЛЬГА
Фотокори Г.Г. та А.Г. КРЮЧЕНКИ.
Дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО»: gdjerele.jimdo.com

Свідчення про реєстрацію ДП № 66 від 13.12.1993.

Формат А 3.

Обсяг 0,8 ум. др. арк.

Адреса редакції: 49006, Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 70, к. 216. Телефон/факс: 732-47-61, 732-48-48.

E-mail: GDjerele@yandex.ru